1870. II. évfolyam. 161. szám. Szombat, augusztus 20.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt. Félévre 5 frt.
Három hóra 2 frt 50 kr.
Egyes szám 10 kr.
☞ Előfizetési pénz s minden Közlemény: Főpiacz Vecsey-ház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők. ☜
Hirdetési dij:
5 hasábos petit sorért 5 kr.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Nyilttéren megjelenő közlemény 5 hasábos sora 15 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szinte több izbeli hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Háboru, vagy béke?

△) A szombaton, vasárnap és hétfőn vivott csaták és ütközetek felől még most sem szerezhettünk magunknak tiszta fogalmat.

És ez nem csoda. — Laptulajdonosaink többnyire még a párisi távsürgönyöket is a német központi távsürgönyző iroda utján megszürve kaphatják, miután nem gondoskodtak előre arról, hogy directe Párisból az ottani távsürgönyzőintézetből is nyerhessenek sürgönyöket. Hogy Wolf ur a berlini távsürgönyző, porosz ember létére csak hazafiui érzülete felől tesz tanulságot, midőn a párisi hireket föntartással s olykor szeliditve küldi szét a szélrózsa minden irányában, azt tőle rosz neven venni nem lehet; valószinü, hogy e tekintetben némi jóakaratu utasitásai is vannak kormánya részéről; de az csakugyan boszantó, midőn némely lap szándékosan is mystifikálja a jóhiszemü olvasó közönséget.

Kik lapunkat a háboru folyama alatt figyelemmel kisérték, sem kiváló porosz, sem franczia rokonszenvvel nem vádolhatnak. — Nyiltan kimondtuk mi eleitől fogva, hogy dynastikus érdekekért nem rajongunk, mert mindkét küzdőnek báránybőr-jelmeze alól nagyon is kilátszanak a farkas-körmök s a mint a franczia fegyverek győzelme nem fogja a világszabadság ösvényét egyengetni, ugy a porosz sas diadalától sem várhatjuk egyelőre a népek üdvét.

Szánandólag naiv ember az, ki akár a napoleonidák, akár a hohenzollernek törekvéseiből valaha olyast betüzhetett ki, mi a népek nemzeti önkormányzatára irányul.

Amott egy nyugot-európai császárság, itt egy nagy német császárság megalapitása a forugó! — s bármelyik fél győzzön is, a nemzeti hiuságnak talán elég lesz téve, de a nép nyakáról aligha lehull a vasjárom.

E két dynastia története elegendő tanulság erre. Kövessük csak annak lapjait pontról pontra s látni fogjuk, hogy ez óriási csaták, melyeket ama két uralkodó folytat egymás ellen a nép véresveritékkel összeszerzett keresményével és vérével, leginkább arra szolgálnak, hogy koronájuk ingadozó gyémántjainak foglalólemezét tatarozzák.

Pessimisták nem vagyunk s hiszszük is, hogy közelg az idő, melyben a korszellem követelni fogja jogait s a nemzeti önkormányzat eszméje nem lesz többé üres hang ott, hol most a népek alkotmányos jogai lábbal tapodtatnak. — De e vivmányt nem a rajna-, mosel-, vagy marnevidéki csaták biztositják a népnek. — Mi e nagy tragödiát, mely ott a vérmezőkön lefetyelődik, csak hidegen szemlélnők, ha a philanthropia nem követelné bennünk osztályrészét s fájdalmasan át nem nyilalná szivünket ama fájérzés, hogy két kormányfőnek hóditásvágya miatt, a népnek mennyi pénz- és véradóval kell áldoznia, anélkül, hogy zászlóira a nép jóléte s alkotmányos szabadsága volna jelige gyanánt felirva.

Nem szólaltunk volna fel ama veszélyes politika ellen, melyet némely lapok követnek kiváló franczia vagy burkus iránti rokonszenvük kürtölgetése által, ha ez által semlegességünket többé-kevésbé veszélyeztetve nem látnók.

Azonban azt sem tartjuk elégnek, hogy a semleges hatalmak, csakugy nyugodtan szemléljék, mig egyik vagy másik fél ott a csatamezőn, diadalai által az európai egyensulyt veszélyeztesse, akkor, midőn egy semleges kolosz északon csak azt lesi, melyik lesz a győzőlél, amelyikkel kezet foghasson.

A semlegesek ligája az, mely a tovaharapózó pusztitólángokat elfojthatja s a hóditók nagy tervei előtt bevágja az ajtót.

Sokan vannak tulzó optimistáink közül, kik elmosolyodnak, midőn valaki a muszkát mint rettegett hatalmat tünteti fel.

Pedig ez optimistáknak nincs igazuk.

Ki ne ismerné az orosz hatalom évszázados terveit? — Ki ne tudná, hogy rég óta egyengeti az osztrák-magyar birodalomban élő szlávtörzsek közt az orosz propaganda az utat, hogy messzeható czéljait könnyebb szerrel érvényesithesse. Hiszen a moszkovita párt épen nem titkolja, hogy Osztrák-Magyarország az egyedüli akadály, mely a szétszórt szlávtörzseknek az orosz birodalomba beolvasztását hátráltatja.

Az oroszra nézve a most folyó poroszfranczia háboru kétségkivül irányadó; s szeriutünk nagyon ideje, hogy Osztrák-Magyarország legyen a béke-liga kezdeményezője, mielőtt az orosz a győzővel össze nem fog.

Győzzön a franczia: Luxemburgért s Belgiumért örömmel behunyja a szemét a muszka gazdálkodás előtt.

Győzzön a porosz: Ausztria német tartományaiért, könnyen szabad kezet ad a muszkának arra, hegy a keleti kérdést izlése szerint oldhassa meg.

A semleges hatalmaknak kölcsönös garanczija az, mely az Európában hova tovább terjedő tüzet kell, hogy elfojtsa, még pedig addig, mig Párisban, vagy Berlinben nem diktálják a békepontokat.

Ha a semleges hatalmak a még kinálkozó alkalmat a liga megalkotására addig fel nem használják, mig a porosz és franczia ágyuk javában dörögnek: akkor nagyon valószinü, hogy a most folyó háboru, még csak nyitánya egy óriási általános európai üzdelemnek, mely egész nemzetek politikai életét oltja ki.

Legyünk óvatosok!

Egyik háburoskodó félnek sincs lobogójára a népszabadság jelvénye kitüzve. Egyiket sem üdvözölhetjük jó barát gyanánt!

Ne örvendjünk tehát a vér ömlésének; hanem irányozzuk törekvéseinket az áldásos béke létrejöhetésére.

Ne legyünk kihivók egyik fél iránt sem; hanem adjunk sulyt a mivelt emberiség azon hő vágyának, hogy a népek vezetői nem a kard, hanem a szabadság által emeljék fel magokat s népeiket az erények magaslatára.

*** A m. szigeti h. h. lyceumban Ő felsége engedelmével a jogi tanfolyam már a jövő tanévben ujból megnyittatik.

— **Bécs**-ben. Ő felsége elvben elfogadta egy izraelita hittani szaknak államköltségen felállittatását.

— **Párisból aug. 13-ról irják, hogy a törvényhozógyülés titkos ülésében a Bonaparte uralkodóháznak letételét elhatározták!**

— **Prága**, aug. 17. A Narodny Listy irja: Poroszország a cseh koronát a szász trónörökösnek ajánlotta fel?!

— **Pétervár**, aug. 17. Gortschakoff herczeg köriratot intézett a kormányokhoz, azon vészélyre utalva, mit a köztársaságnak Francziaországban kikiáltása az összes európai államoknak okozhatna.

Franczia-porosz háboru.

Debreczen, aug. 19.

=) A porosz Staatsanzeigerben a hivatalos értesités már ezelőtt több mint egy héttel constatálta azt, miszerint a porosz főhadiszálláson átalános azon vélemény, hogy a francziák feladják a Mosel vonalat, és Chalons körül foglalnak el védelmi állást. Ez okból porosz részről mindent elkövettek, hogy a déli porosz sereg, a francziák visszavonulási vonalát minden áron kettészakitsa, s a franczíákat az argonnei erdőségekbe szoritsák, s hogy a déli hadsereg ezen feladata meg legyen könnyitve, a franczíáknak a Moselen való átvonulását a metzi csatával akarták késleltetni. Párisban aug. 17-én egy hadi tudósitás jelent meg, mely szerint, 16-án két ellenséges hadosztály nyugtalanitotta a Moselen való átmenelt, de ezek visszaverettek. A porosz hivatalos sürgönyök eddig még hallgattak ezen affairről, minek két oka lehet; egyfelől az, hogy a távirdai összeköttetés a főhadiszállás és Saarbrücken közt még mindig meg van szakitva, másfelől talán az, hogy a csata tactikai eredménye a franczíákra nézve kedvező volt.

A 16-án történt csata helyéről hallgat a hivatalos jelentés. Az összeütközésnek bizonyosan azon a vidéken kellett történni, melyen a Pont-Moussoni ut a Metztől Verdun felé vezető uttal találkozik, tehát azon völgytekenőben, mely két fensikszerü hegyhát között fekszik, s a hegyhátak keletre fekvő része a Mosel völgyet, nyugotra fekvő része pedig a Maas völgyet határolja, ugy hogy a porosz hadtest Vigneulleből Fresne felé nyomult előre.

Ellenben a Metz melletti ütközet szinhelye, a porosz sürgönyök által egész pontosan megjelöltetik. A porosztámadásnak Pange falu szolgált alapul, mely Metztől délkelet felé két mértföldnyire fekszik, és pedig a franczia Nied mellett, Pangetól félmértföldnyire északfelé fekszik a császári ut Corcelles-Chaussé, s ugyancsak Pangetól félmértföldnyire északkeletre a Saarbrückentől Metz felé vezető vasuti hid gátja, s a terepraj azt engedi gyanitani, hogy a porosz hadsereg bal szárnya, a Nied melletti Courcellesből, a vasuti gát irányában, a centrum Pangeból, s a jobb szárny a császári utról nyomultak Metz, mint találkozási központ féle előre.

Hogy ezen czél mennyire éretett el, azt igen nehéz teljes világossággal kimutatni, mert a franczíák a kikuek czélja nem az előnyomulás, hanem a visszavonulás volt, nem lehettek győztesek, még akkor sem, ha a poroszok vesztesége csakugyan oly tetemes lett volna is, mint azt a távirat Párisból jelenté, mert a porosz király hadi tudósitása szerint a poroszok mégis egész Bellecroix erődig (mely a császári utat elzárja) nyomulhattak előre. Igy az első csatavesztés, mely a poroszokat érte, nem igen hátrányos ezekre nézve, mig a franczíák Verduntól Chalonsig haladva, folytonosan ki vannak téve az alig elháritott veszélynek, mert visszavonulásuk a két közbejött csata folytán annyira késleltettetett, hogy még 18-án sem értek el Verdunt, s annyival kevésbé haladhattak át a Maason, mig a porosz előőrsök már franczia tudósitások szerint is, a Maason tullevő Commercyben láttattak, sőt azt meg is szállották.

17-én tehát a porosz hadsereg ura volt a Verdun-Metz, Nancy és Toul között eső négyszögnek, s talán még sikerülend annak a franczia hadsereget a catalauni utakra leterelni Ha ez nem sikerült, akkor Bazain nyert. Megnyerte azt a mire leginkább szüksége van: az időt. Mert ekkor egyesülhet a Chalons melletti táborban összegyült hadtestekkel, és a Párisból utána küldött utócsapatokkal, s ott tactikailag erős állásban várhatja be a döntő csatát. De mielőtt oda eljuthat a franczia hadsereggel, még sok nehéz küzdelmen kell keresztül mennie. Az északi német hadsereg ugyan, melynek Metzet megkerülve az argonnei erdőségeken keresztül kell áthatolni, nem sok áratalmára lehet, de a déli hadseseg folytonosan támadni és háborgatni fogja a visszavonulókat. Meg lehet, hogy a Chalonsig vezető ut sokkal inkább fog a pokol utjához hasonlitható lenni Bazainra nézve, mint volt azon ut, melyen Mexikótól Veracruzig haladott.

Berlin, aug. 17. A 6-ik hadtest, a déli hadsereg megerősitésére a csatatérre indult. — Strassbourg erősen bombáztatik.

Karlsruhe, aug. 17. Hivatalos tudósitások a badeni főhadiszállásból, Lampertheimból, aug. 14-ről jelentik: Strassbourgban a bástyák felfegyverzése és egyéb más védelmi intézkedések gyorsan teljesittetnek. Aug. 13-án három sikeres kis ütközet történt, melyet a megszállók a munkák akadályozása czéljából megkezdtek. Ez alkalommal egy vonat a pályaudvaron a badeni osztály által felgyujtatott. A badeniek vesztesége 3 halott és 17 sebesült

Berlin, aug. 17. Két lovas hadosztály Elsassba megy portyázni. — Egy szilézíai hadtest a déli hadsereg megerősitésére a csatatérre indult. —

Brüssel, aug. 17. A lougnevillei ütközetben aug. 14-én a poroszok roppant veszteséget szenvedtek, a Goltz-dandár Derouteban visszavonult, a Manteuffel hadtest Ladmirault hadteste által központos tüz közé fogatván, sokat vesztett. A porosz halottak és sebesültek száma aligha tul nem haladja a forbachi és wörthi összes porosz veszteségeket.

Páris, aug. 18. Gambetta a kamara tegnapi ülésében, a Willettnél előfordult esetek miatt — az idegenek ellen kényszerszközöket kiván foganatositani.

Palikao mondja: Pfalzburg megtámadásánál az ellenség 1300 embert vesztett. Thiers azon reményét fejezte ki: hogy Páris az ellenségnek legyőzhetlenül ellentálland, azért az ellenségtől az élelmi czikkeket el kell vonni, Párisban pedig feleslegeket teremteni, miután a földmivesek termékeikkel Párisba vonulnak. — Du vernois kijelenté: a kormány azon helyzetben van, hogy az élelmezést tökéletesen biztosithatja a Thiers által ajánlott eszközökkel.

Páris, aug. 18. Egy rendelet Trochut Páris kormányzójává és Páris összes védelmi ereje fölött főparancsnokává nevezi ki.

Páris, aug. 18. Bazaine-nek aug. 16-án kelt sürgönye jelenti: Ma reggel Frigyes Károly hadserege erős támadást intézett a franczíák jobb szárnyára. Forton lovas hadosztálya és Frossard hadteste erősen ellentállítak; a Rezonville által jobbról balról lépcsőzetesen felállitott hadtestek egymásután bevonultak a küzdelembe, mely alkonyatig tartott.

Az ellenség tetemes erőket fejtett ki, és több izben ismételve tett megtámadásokat, melyek igen erőteljesen visszautasittattak. A nap vége felé egy uj hadtest megkisérlette balszárnyunkat tulszárnyalni, de mi mindenütt megtartottuk positiónkat, és az ellenségnek tetemes kárt okoztunk. A veszteségek nagyok. Bataille tbk. megsebesült. Egy uhlánezred a leghevesebb csata közben sortüzet adott a marsal táborkarára, és a kisérő legénységből 20 embert harczképtelenné tett, egy kapitányt pedig megölt. Az ellenség az egész vonalon visszaverett. 120,000 ember vett részt az ütközetben.

— Bécs, aug. 19. Valamennyi reggeli lap constatálja, hogy Bazaine Metzre vettetett vissza, és hogy a Chalonsi visszavonulási vonaltól el van vágva. A hadjáratnak van döntve. A koronaherczeg szabadon előre nyomulhat Páris felé.

— Hamburg, aug. 18. Az északi tengeren kis ütközet volt veszteség nélkül.

— Brüssel aug. 18. Positiv hirek szerint Napoleon komolyan megbetegedett.

— Brüssel, aug. 18. A pápa felajánlotta Vilmos királynak a béke közvetitését, Vilmos köszönetet mond neki; elfogadja a békét, ha annak fentartása iránt biztositékot nyer.

— Páris, aug. 18. Az izgatottság növekedőben van. Lebouf elfogatott; és Vincennesbe vitetett. A nép tegnap Ollivier lakását akarta megrohanni, a katonasággal közbe kellett lépnie.

— Florencz, aug. 18 Mazzini elfogatása rosz vért csinál.

— Páris, aug. 17. (Hivatalos sürgöny a franczia főhadiszállásból, aug. 18-ról, este, részletek az aug. 16. folyt csatáról) — Ladmirault hadteste a jobb szárnyat képezte. A 73. sorezred egy zászlóalja megsemmisitett egy dzsidászezredet és elvette zászlóját. Lovasságunk több fényes támadást intézett, mely alkalommal Legrond tábornok elesett. — Porosz Döring és Wedell tábornokok elestek. Grueter és Rauch tábornokok megsebesültek. Állitják, hogy Albert porosz herczeg, a lovasság parancsnoka megöletett. Az éj beálltával urai voltunk az előbb az ellenség által elfoglalva tartott hadállásnak.

— Aug. 17-kén Gravelotte mellett az utóbadnak ütközetei voltak.

— Aug. 16-kai harczban közel 150,000 porosz vett részt.

— Berlin, aug. 19. Rügen sziget északi partjáról jelentik: A „Grille“, „Drache“, „Blitz“, és „Salamander“ hajókból álló hajóhadosztály ma délután négy franczia pánczélos fregat ellen harczba állott. — Porosz részről nem volt veszteség.

— A porosz hadtömegek Frigyes Károly herczeg vezetése alatt már 12-én megkezdék az átmenetet a Mosel balpartjára. Mint a „Staatsanzeiger“ jelenti, az átmenet egy a franczíák által észre nem vett s igy le sem rombolt hidon történt, valószinüleg Pont-a-Mousson táján, Metztől délre. Innen észak felé nyomultak, hol a franczíák a metz-gravelotte doncourt-etaini és a metz-gravelotte-vionville-mars-la-touri uton haladtak Verdun felé. Gravelotte Metztől nyugatra mintegy másfél Doncourt és Vionville mintegy harmad.él mértföldnyire van. A csata, mint az előttünk fekvő táviratok mutatják, a Gravelotte, Docourt és Vionville által képzett háromszög területén dühöngött s korán reggel vette kezdetét s késő alkonyatig tartott. Franczia részről maga Bazaine tábornagy vette át a főparancsnokságot, sőt közvetlen halálveszélyben is forgott, mert csata közben egy uhlánus-ezred közelébe jutott, melynek sortüze a tábornagy környezetéből többeket megsebesitett. A franczíák részéről a császári gárdának (Bourbaki tábornok), a második (Frossard), harmadik (Decaen), negyedik (Ladmirault), hatodik (Canrobert) hadtestek egyes részei — összesen mintegy százhuszezer ember vettek részt az ütközetben. Valószinüleg a metzi várőrség kirohanása is támogatta franczíák hadmüveleteit.

A porosz sereget maga Frigyes Károly herczeg főparancsnok vezeté. A harmadik és tizedik hadtest egészen, a nyolczadik és kilenczedik hadtest egyes hadosztályai — körülbelül szintén százhuszezer ember — vett részt a küzdelemben. A harmadik hadtest Avenleben II. vezetése alatt kezdé meg a csatát, de egy lovas hadosztály s Frossard hadteste által visszaveretett s csak a többi csapatok segélyével támadott ujra. A küzdelem részleteiről a sürgönyök még eddig csak azon hirt hozták, hogy tizenkét óráig tartott s mindkét részről roppant erélylyel folyt. A küzdők óriási veszteségeit is csak sejtetik a táviratok, mert mind a poroszok, mind a franczák óriási veszteségeket emlitenek. A csata eredménye a párisi sürgönyök szerint a porosz hadsereg nagyrészének visszaverése volt, mely egész a Moselig hátrálni kényszerült. A franczíák utja Verdunfelé 16-kán még semnyilt meg egészen, különben lehetetlen, hogy 17-kén, Mars-la-Tour körül, mint egy verduni tegnap kelt sürgöny jelenti — a csata tegnap is tartott volna. 16-kán Mars-la-Tour és Vionville környékén valószinüleg sikerült egy nagyobb porosz hadtömegnek magát befészkelni, de mint Párisból hir szerint közlik, másnap szintén visszaveretett. Csak azon esetben, ha a franczia fegyverek itt is győzelmesek voltak, nyilt meg ismét a közlekedés Metz és Verdun közt; csak ugy van biztositva a franczia hadsereg két részének egyesülése.

Ujdonságok.

=) **Pestről ma reggel éjfél után következő táviratot kaptuk:**

TÁRCZA.

A Tuilleriák legujabb titkai.

Regényes történet.

Két kötetben irta **Chatterton William.**

(Folytatás.)

És ez, a mit itt elmondtunk, az épen nem tulzás, ez az angol lapokban sokkal drastikusabb módon gyakran el volt mondva. Napoleonnal legkiméletlenül bánt el e tekintetben a „Diogenes“ lap, mely az ő londoni élményeit Hámban tartózkodása előtt és után több carricaturában rajzolja le.

Azon nők egyike, kikkel a herczeg a legbensőbb szövetkezésben állott, bizonyos Leigh Etty scott nő volt, már meglehetősen elvirágzott, de épen ezért sokkal könnyebben volt kitarható, mint egy fiatalabb és szebb nő. Egy ideig e nővel ugyanegy házban lakott, a Portland place közelében. Miss Leigh különben igen müvelt nő volt, jól zongorázott, meglehetősen éuekelte Neger Russel dallamait, s szavalt egyes helyeket Shakespeareből és Byronból. Bourdett Coutts kisasszonyra nézve igen rosz bók volt az, hogy Lajos herczeg Leigh kisasszonyhoz csapott át, miután tőle kosarat kapott.

Leigh kisasszony mellett ugyanazon okból tartotta ki Lajos herczeg oly hosszas ideig, mint a melyből Bourdett miss kezét megkérte. Miss Leigh képes volt rajta segiteni, mert Lajoson kivül még egy másik kedvese is volt, kitől oly tetemes évpénzt huzott, hogy abból mindketten megélhettek.

Hogy ezen viszony később hogy szakadt meg, azt határozottsággal senki sem tudja. Miss Leigh azt állitja, hogy ő mondta volna fel neki e barátságot egy hütlenség miatt, a melyen rajta kapta. Az is lehetséges, hogy a midőn 1848-ban a februariusi revolutio kitörésével Francziaországban uj és kedvező esélyeket látott felmerülni, a hg jobbnak tartotta szakitani előbbeni életével.

Mielőtt azonban életének ezen időszakára áttérnénk, még nehány érdekes jelenetet akarunk londoni életéből közleni olvasóinkkal.

XXIII.

A kis vendéglös Little-Portland-Streetben.

Egyetlenegy városnak sincsenek annyira kiválóan tekintélyes utczái és térei, mint Londonnak; sőt vanak olyanok is, melyeknek egyik fele rendkivül tekintélyes, mig a másik a legroszabb hirben áll, Igy a Regent-Streetnek keleti oldala igen rosz hirü, mig nyugoti oldala a legtiszteségesebb. Más utczáknak ismét az a szerencsétlenségük, hogy magokban véve igen elökelő utczáknak tartatnak, s azon utczák, melyek beléjök nyilnak, épen nem. Ilyen utcza, vagyis ilyen tér, a Portland Place, a főaristokratikus Harley és Chandos Street és Cavendish Square közvetlen közelében. Portland Place a Regent Street éjszaki részének folytatása, s ezen tér nem áll elkülönitve, mert a két utcza közt a Langham Place fekszik. Innen több apró utczán át, a meglehetős hosszu Portland Roadba érni. Azon kis utczák egyike pedig, melyek a Regent Streetet és Portland Placet a Portland Roaddal összekötik, a Little Portland Street, s olvasóinkat kérjük, hogy ide kövessenek bennünket.

Ez utcza déli oldalán, annak majdnem közepén, van egy kis vendéglő, melynek kirakatában tányérokon mindenféle angol ételnemek diszelegnek, s egy táblára felirva áll: kiadó ágyak, miután itt igen jutányos ár mellett aludni is lehet. A vendéglő tulajdonosa Mister Mason, tetőtől talpig scót.

Mr. Mason kitünő beafsteakjei, s az árak jutányossága által több vendéget hosszabb időre letudott bilincselni, s miután ezen helyiség a londoni éjjeli élet két főerének éppen központján feküdt, nevezetesen a Regent Street és New Road közt, igen kényelmés pihenő pontul szolgált, s annyival is inkább, mert a Regent Street alsó része, majdnem két angol mértföldnyire fekszik New Roadtól.

Ide tévedt — az 1847-ik év novemberében egy fodrozott fürtü, kifent bajszu, s kecskeszakálu alacsony uracska, kinek meglehetős orra volt, — hogy megvacsoráljen. Ruhája divatos szabásu volt, s Mr. Mason vendéglőjének gyönge világitása mellett alig lehetett észre venni, ha vajon régen viseli-e már azokat, ugy hogy, a mint az asztalhoz ült, s egy palaczk Claretet és valami ennivalót kért, Mr. Mason tüstént szolgált neki, anélkül, hogy a mint az e helyen szokásban van, a fizetést előre kivánta volna. Az is valószinü, hogy e vendéget Mr. Mason ma látta először.

Mr. Mason igen beszédes volt, s leginkább a politikán szokott lovagolni, s vendégével beszélgetésbe bocsátkozott.

— Ön nem angol, sir, — mondá a vendéglős, miután pár szót váltott vendégével,

— Nem vagyok született angol, különben testestől, lelkestől britt, volt a felelet.

— Ah, valóban? És ha szabad kérdeznem, milyen nemzetiségü? Talán csak nem franczia? Mert meg kell önnek vallanom, hogy a franczíákat nem valami különösen kedvelem.

— Származásomra nézve olasz vagyok, születésemre nézve hollandi.

— Tehát épen mint az a Napoleon herczeg, ki itt Londonban kóborol, — mondá Mason. — Szeretném ismerni ezen embert, különös ficzkó lehet, azt mondják chartista. Ismeri öt?

— Nagyon közelről.

— Azt szeretem, legalább megmondhatja ön, valóban Chartista-e?

— És ha az volna?

— Akkor éltetném öt, mert én magam is chartista vagyok.

— Annál jobb Mr. Mason, mert akkor mind ketten ugyanazon politikai véleményen vagyunk.

— Nemcsak mi ketten, hanem a herczeg is.

— Ön az imént mondá, hogy szeretné öt ismerni?

— Ugy van. Nem tudom, mit adnék érte, ha egyszer vendéglőmet meglátogatná.

— Ha az önnek oly sok örömet okoz, az könnyen sikerülhet, mert azon férfi, kit ismerni óhajt, jelenleg vendége önnek.

Mr. Mason szemet szájat tátott, s bámulni kezdett vendégére.

— Bocsánat, — mondá végre, a mint bámulásából magához tért, — én láttam Napoleon császár képét, aztán testvéréét, Jeroméét, Lucián herczegét, s azt ki Londonban lakik, személyesen is láttam, de ön ezek közül egyikhez sem hasonlit. Az igaz, emlékszem hogy hallottam, ön a család egyik tagjához sem hasonlit. No, ezt szeretem, hogy vendéglőmet meglátogatta, remélem, többször is el fog ön jönni.

— Mindenesetre Mr. Mason. Az ön klaretja igen kitünő, a beafsteak pedig igen felséges. Ön hát hallotta, hogy chartista vagyok?

— Valóban? Herczeg és Chartista! Hiszen ön már kétszer akart franczia király lenni. Hogy lehet ez?

— Soha nem akartam király lenni, csupán a zsarnok Lajos Fülöpöt akartam elhajtani s Francziaországban a köztársaságot kikiáltani. Ha sikerülne ezt kivinnem, akkor nem sokára az egész világ szabad lenne, nem lennének akkor királyok, fourak és papok többé?

— És azt komolyan mondja ön.

— A mily igaz, hogy nevem Napoleon Lajos. Beszél ön francziául? Akkor átadom önnek olvasni könyvemet, melyet fogságom alatt irtam, abból meg fogja látni, hogy én mindig republikanus voltam.

Mr. Mason mindig bizalmasabb és barátságosabb lett a herczeghez, s az első palaczkot második, s ezt harmadik követé, s egész éjfélig együtt iddogáltak. Ekkor a herczeg felállott, zsebébe nyult, s arcza egészen elsötétedett.

— Az ördögbe! — kiáltá — ugy látszik, kapukulcsom és pénztárczám elvesztettem, vagy pedig kilopták zsebemből. Meglehetős messze lakom, s nem örömest verem fel a háziakat.

— Nem tesz semmit, segité öt ki a vendéglős zavarából, igen jó ágyak vannak nálam, itt felettünk az első emeleten, ha megelégszik ön vele.

— Az ugyan szokásom ellenére van, — mondá a herczeg némi gondolkozás után, — hogy olyan ágyban aludjam, mely nem sajátom, de most az egyszer a szükség törvényt ront. Erre mellcsokrából egy szép drágakövekkel kirakott mellcsütőt huzott ki: — Fogadja ezt ön zálogul addig, mig önnek tartozásomat lefizetem.

— Hova gondol ön herczegem? — mondá Mason, s nem akarta elvenni az ékszert. — Én herczeg nem volna is, eléggé gentlemann kinézéssel bir.

A herczeg Mr. Mason házában aludt, s másnap este ismét eljött, s kifizette tartozását.

(Folyt. köv.)

Eladó szárazmalom.
Csapótuzán 589. sz. a. levő, ugynevezett gőlyásmalom, 3 jó állapotban levő malomépület, téglából épült és cseréppel fedett magtár és lakház — 48 öl Külső ondodi földével — kedvező fölételek mellett örök áron eladó.
Értekezhetni iránta ügyvéd Simonffy Sámuelnél főiskolatér 389. sz. a.
306. 3—3

A ‚Debreczen' szerkesztőségének Debreczen. A sorshuzásnál első versenyző a debreczeni dalárda. Verseny tegnap 8 ór. a vigadóban. Közönség háromszorosan éljenzett.
Komjáthy.

* **Telegdy K. Lajos,** miután szállodájának fördővé átalakitására az engedélyt a városi tanácstól megkapta, már jövő hóban megkezdeti az előleges munkálatokat, ugy hogy ez évben a kutak és a csatornák mindenesetre elkészülendnek, s a gőzfördő a jövő tavaszszal bizonyosan át fog adatni a közönség rendelkezése alá.

* **A honvédségi lovakat** illetőleg magán forrásból ugy értesültünk, hogy a kerületi parancsnokság felsőbb parancs következtében rendeletet bocsátott ki, a gazdáktól bekivánt honvédségi lovak azonnali visszaadására nézve. E körülményben annak biztositékát látjuk, hogy a kormány a semlegesség kimondott elvéhez, a legszigorubban akar ragaszkodni

* **A sok nyomorék koldus**, kik a vásárokra szoktak özönleni, ez uttal előre letartóztattatott, s visszatoloncztatott tartózkodási helyére. Ezek egyikére egy féllábu nyomorékra, a kikérdezés alkalmával sikerült a rendőrségnek egy már két év előtt elkövetett lótolvajlást rábizonyitani.

* **Özvegy Jéger Józsefné** temetése tegnap szép részvét mellett ment véghez. A boldogult halála megdöbbentő volt, a családra s minden ismerősre nézve, mivel férjét oly rövid idő alatt követte a sirba Béke hamvaira!

* **Láber Mihály** a tiszai vasut köztiszteletben állott főexpeditora a héten elhagyta városunkat, s hasonló minőségben, a nagyvárad-kolozsvári vasut megnyiltával fontos forgalmi állomássá lett N.-Váradra költözött át. Helyébe Hegyi József neveztetett ki, ki eddig az igazgatóságnál Pesten volt főexpeditor. Az uj hivatalnok már a mult hét szombatján elfoglalta állomását. Üdvözöljük öt körünkben.

* **A szarvasmarhák ára** már régóta nem emelkedett oly magasra, mint a most mult debreczeni országos vásáron. Egy pár hizott ökör 420 frton, sőt azon felül is kész vevőre talált. E drágaságot leginkább a háborusidők, s a szarvasmarhák ebből kifolyó tetemes kivitele idézte elő.

* **A tiszai vaspályatársulatnál,** a mint értesülünk, legközelebb azon intézkedés fog tétetni, hogy a pályafentartási és forgalmi hivatalnokok egészen el fognak különittetni egymástól. A közlekedés érdekében örömmel üdvözöljük ezen üdvös intézkedést.

* **Az eső-** mihez jég is járult a napokban, — nagy rohammal jár mostanában nálunk; s félő, hogy a szöllőre, kivált a gohérra már veszélyes befolyással lesz, söt tán a tengeri is megsokalja. Az utczakon lévő tócsák, melyek a viznek szabad lefolyására szükségelt vezetékek hiányában képződnek, mutatják a 24 órán keresztül tartott büvös esőzés dulásait. Reméljük, hogy a már hatóságilag elrendelt lejtszinmérések megtörténtével nem lesz többé alkalom ily kisvárosi disztelenségek feljegyzésére!

— **Sürgönyforgalom** aug. 18-án a helybeli m. k. fötávirdai állomáson. A pénztárnál felvétetett sürgöny 62, megérkezett és kézbesittetett 94, ferrett 312, kiadatott 312 darab, összesen 780. Dobrowszky.

Meghaltak: augusztus 16. Tóth Sándor l. Juliánna 4 hón. hasmenésben. Komlósi Jánosné Borsi Sára 77 éves végelgyengülésben. Kovács Lajos 25 éves gumó kórban. 17. Sarkadi Ferencz l. Róza 6 és fél éves tüdőlobban. Kovács István, l. Eszter 4 hón. ránggörcsben. Köteles Imre f. András 2 hetes ránggörcsben. Deák Bálint l. Mária 1 éves hasmenésben. Kálmán Zzuzsánna 30 éves vizkórban.

Fővárosi értesitő.

** A néptanitók ülését tegnapelőtt rekesztették be.

** A legkitünőbb dalárdák nem érmeket fognak kapni a dalárünnepélyen való verseny után most, hanem pergamenre irott elismerő okleveleket, melyek oly gyönyörüen vannak kiállitva, hogy a kik látták valódi müremekeknek mondják azokat.

** Renzlovardája a feldunasoron fog épittetni s október 1-én nyilik meg.

** Budán a Klemm-féle téglagyárban két napszámos tréfából birokra ment, s az egyik ugy földhöz vágta társát, hogy az nem kelt fel többet soha. Véredények szakadtak meg benne, melyek rögtöni halálát okozák.

** Losonczi László a lipót-mezei tébojdába került. Mint irják nincs egyéb baja veteran poetánknak, mint vigsága, — ez pedig még nem ok arra hogy a bolondok házába becsukják.

** A józsefvárosi templom elé a napokban egy nászmenet közeledett s midőn a mátkapár a templomba akart lépni, egy siró napszámosasszony ragadja meg a vőlegényt s át akarja nyujtani a karján levő csecsemőt, mint tulajdonát a hütelen kedvesnek. A megindító jelenet az elkeseredett nő részéről oly zajossá kezdett válni, hogy csak rendőrségi beavatkozás mellett mehetett végbe az esküvő. — Szegény boldog menyasszony!

** A tanitó gyülés első ülésén sok tanitónő is megjelent, s tán figyelmesebben hallgatta az előadásokat, mint a férfiak. Nehány tanitónő különös ügyességét is kitüntetni kivánván, gyorsanirta az elnök beszédét és nehány kiválóbb előadást. Egyik szerkesztő neje nem kevéssé lepte meg a laptudósitókat, midőn bemutatták nekik a kitünő stenogrammot, melyet e hölgy irt, ki az ülésen véletlenül jelen volt.

** Aradi a budai szinkör igazgatója tervet nyujtott be Budaváros tanácsához, melyben szinházpártoló bizottmány felállitását kéri, mely a bérleteket biztositaná, a jövedelmeket s kiadásokat ellenőrizné, a társulat ujból való szervezésére s a szinház diszes berendezésére segélyforrásokról gondoskodnék, hogy a magyar szinészet Budán állandó legyen.

** A városligeti dalcsarnokban vasárnap aug. 21-én a budai szinészek nagy látványos szinmüvet adnak elő, melynek tárgya a most folyó háboru.

*„ A nemzeti szinháznál tett ujitásokat a fővárosi lapok általában egész készséggel sorolják el, de nem hallgathatják el azt sem a mi tudniillik már nem dicséretes dolog: az igazgató hiánya. Ugy tetszik — jegyzi meg erre a „M. U." — a belügyministerium elaludt e thema fölött. Vajon meddig tart édes álma?

** A népnevelők tiszteletére rendezett banket 400 résztvevő jelenlétében aug. 16-án a városligetben Klemensnél igen derült és kedélyes szinezetü volt. A két zenekar működését egymásra szakiták félbe a pohárköszöntések.

Iskolaijelentés.

A hazai érdekelt közönségnek tisztelettel tudtul adom, hogy a nmltgu m. k. vallás- és közoktatásügyi ministerium 1870-ik marczius 10-ről 4817. sz. alatt kelt intézvénye alapján Nagy-Kállóban még ez év őszére egy 4 tanfolyammal biró felekezet nélküli m. k. állami Alreáltanoda álland fel, melynek I-ső osztálya ugyancsak f. év október 1-jén nyittatik meg. Bátorkodom figyelmeztetni Szabolcs és a körülfekvő határos valamint távolabb eső megyék tisztelt közönségét is, azon korszerü tanpályafutásra, melyet a magas kormány Szabolcsmegye székhelye hazafias értelmiségének üdvös kezdeményezése alapján e vieék- és környékbeli tanuló ifjuság előtt megnyitott, azon körülményre, hogy ezen a legtökélyesb szervezet szerint egymásután fokozatosan felállitandó reáltanoda Magyarország eme tájáu a hazánkban anynyira szükséges és oly sokszor sürgetett reálismereteket terjeszteni és ez által a nemzeti közmüvelődés terén kiáltó hézagot pótolni hivatva van; hogy ennélfogva ezen jeles tanerőkkel ellátott és ellátandó állami tanintézet mindent elkövetend, miszerint a részére magát felavató ifjuság igyekvését dusan megkoronázza s czélját, mely öt vagy mindjárt a mivelt közpolgári pályára készteti, vagy pedig a magasabb technikai tanulmányokra vezérli, minden tekintetben elértnek tapasztalja. Kijelentem egyuttal, miszerint minden hazafias bizalommal akár levélben, akár személyesen hozzám forduló t. cz. szülők- és gondnokoknak mind a kellő felvilágositásokkal, mind pedig, különös kivánatra egy legközelebb magyar és német nyelven(?) megjelenendő s a reáltanoda teljes tervrajzát kellőleg feltüntető programmal vagyis értesitvénynyel szolgálandok. A rendes beiratások f. év september 28—29 és bezárólag 30-kán, a kellő előképzettség kitudása végett ezen napok délutánjain fognak megtartatni. Az alreáltanoda I-ső osztályába felvétetni kivánó ifjaktól követeltetik, hogy életök 9-ik évét betöltötték legyen s az előismereteknek azon mértékét birják, melyet a IV-ik főelemi osztály nyujt. Beiratásra a tanulók okvetlen szülőikkel vagy ezek helyetteseivel tartoznak megjelenni. Szállások iránt beiratáskor az igazgatóság ad felvilágositást. Nagy-Kállón, 1970. aug. 15.

Bozóky János,
kir. igazgató.

Nagyváradi szinkör.

(M.) Csütörtökön aug. 11-én a nagyváradi dalárda javára: „Hasznos szer az anyósok ellen." Vigjáték 1 felv. Irta Don Manuel Juan Dianna, forditotta Vezéri; — és „Szép Galathea" mithologiai vig operette 1 felv. zenéje Souppetól. — Sokan nagyra vannak a nemzeti szinházzal, s azt hiszik jó előadást csakis ott lehet látni; lettek volna ma estve a mi szerény szinkörünkben, meggyőződhettek volna róla, hogy kitünően sikerült előadás nemcsak a nemzeti szinpadon lehetséges. A vigjáték telve mulattató elmésséggel már magában véve oly mü, mely csak kevésbbé sikerült előadás mellett is jó kedvre képes hangolni a közönséget s ha mellé gondoljuk szinészeink kifogástalan játékát, a szabatos összevágó előadást, állitásunk teljesen igazolva van. — Habár a szereplők mindegyike egyaránt kitett magáért, mégis Vizvárit (Don Cleto) illeti első sorban a dicséret, ki e szerepből, daczára hogy az tulajdonképen nem is tartozik baourlesk körébe, oly remek alakot teremtett, minőnél jobbat alig hisszük, hogy bárki is állithatna elönkbe. — Az operettben Blaháné (Galathea) és Foltényi (Midas) arattak tetszést; megérdemelné a dicséretet Tannerné (Ganymed) is, ha nem ejtené ki beszédközben oly érthetlenül a szavakat. Közönség közép számmal.

Szombaton aug. 13-án Medgyesi Nándor karnagy javára: „Az egyetlen leány." Vigjáték 1 felv. Irta gr. Fredro Sándor forditotta Radnótfáy Sámuel; — és „Tiz leány és egy férj sem," Vig operette 1 felv. zenéje Souppetol. — Az első darab lengyel termék, még pedig a sikerültek közül, mely a nemzeti szinpadon is nagy tetszéssel fogadtatott. Szinészeink igyekeztek, hogy játékuk azonos legyen a darab jóságával. Zöldi (Szumbalinszky) a cselszövő apát sok eredetiséggel ábrázolá. Együd (Ratatinszky Kázmér) ma ismét ugy játszott s olyan szerepben, ahogy s a minőben mi szeretjük látni öt. — Mándoki (Mateczky Henrik) Szakál Róza (Camilla) és a többi szereplők is helyt állottak. — Az opereteben Szabó (Kakasfi) eleven comicumával aratott tetszést. Dalnoky (Páris ma nem látszott hangjánál lenni. Közönség szép számmal.

Vasárnap augustus 14-én: „A vasgyuró" Franczia dráma 5 felv. 7 képben előjátékkal. Irta Ploviet, forditotta Vezéri. Silány mü a szó szoros értelmében; egy párbeszédbe öntött rosz regény, melyben a képtelenségek egész halmaza terül a néző előtt. Roszul férczelt szörny mü, melyet kitünő előadás sem tehet jóvá. — Rónay a czimszerepben elég borzasztó volt s Vizváry az inas szerepében egy kis elevenséget volt képes előidézni. — Közönség szép számmal.

Irodalom.

— A jegybank sügyreformja, tekintettel az osztrák-magyar bankviszonyokra, czim alatt Weisz Bertold által irt mű beküldetett hozzánk. Ára 50 kr. Az igen ügyesen szerkesztett münek azon gyakorlati becse van, hogy rövid s elég világossággal és szabatossággal tárgyalja a banküggyet, ugy, hogy kivált oly egyéneknek, kik nagyobb terjedelmü bankügyi müvek tanulmányozására elég idővel nem rendelkeznek, ezen müből kellő tájékozást s gyakorlati ismereteket szerezhetnek. Ajánljuk méltó figyelembe. Kapható helyben ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében.

Belföldi hirek.

, Fogarason egy vámbérlő családjával együtt esteli mellett ült, midőn a szolga beszól a szobába, hogy jöjjön ki Károly urfi, ki az iskolai szünidőket szüleinél tölti, mert vadkacsák közelednek s épen a ház felé tartanak, könnyen lehetne lőni egy-kettőt közülük. A 15—16 éves ifju beszaladt a mellékszobába, leragadja a falról a fegyvert s ki akar rohanni, de az ajtóban fekvő zsákban megbotlott, elesett, a fegyver elsül a töltés megöli a konyhában levő anyát. A család, de különösen a fiatal ember vigasztalhatlan.

, A szüléknek. Alulirott prot. lelkész, ezelőtt gymnasiumi tanár, ki jelenleg is nehány helybeli gyermeket készit elő gymnasiumi tanfolyamra, ohajt saját házához kosztra és algymnasiumi magántanitásra, vidékről nehány jó házból való gyermeket felfogadni. Helyben van orvos, gyógyszertár és posta, valamint alkalom a zongora és franczianyelv s esetleg a rajz és testgyakorlat tanulhatására is. A jelentkezések szept. 10-ig kéretnek. B. Diószeg 1870. aug. 17. Szeremlei Samu.

, Naszódon a román irodalmi és művelődési társulatnak e hó 10-én tartott közgyülése igen látogatott volt. A közgyülést bankett és tánczvigalom zárá be.

, Érsekujváron a honvédmenház javára az odavaló ifjuság mükedvellői előadással összekötött tánczestélyt rendezett. Jól ütött ki mindkettő.

, Kassaváros képviselő testülete és tisztikara Glevitzky Sándor képezdei tanárt és Szerényi Ede ügyvédet sajtóperbe fogták „egy nyilt szó a tisztujitás ügyében," czimü röpiratukért. Az esküdtszéki tárgyalás aug. 31-én lesz.

, Aradon az orvosok és természetvizsgálók nagygyülése, a mostani háborus idők miatt ez évben nem fog megtartatni.

, A szegedi várban mult hétfőn este több rab szökési kisérletet tett. Hármomnak már sikerült is a kivájt vasrácsos ablakon kijutni, az őr azonban észrevette s rövid tusa után, a segélyére siető drabantokkal vissza vitte a szökevényeket.

, A miskolcz-hatvani vasut vonalán, folyó hó 16-án a tehervonat a sinekről kisiklott, ugy hogy a mozdony pár társzekérrel együtt a töltésen leszaladt. A vonatkisérő személyzet közül senki sem sérült meg. A vizsgálat már megindittatott.

Délutáni posta.

— Az országos daláregylet zászló felavatási ünnepélye, az esős idő miatt, a plebania téren meg nem tartathatván, a vigadó nagy termében tartatott meg tegnap. Az ünnepély d. u. 4 órakor vette kezdetét Kölcsey hymnuszának éneklésével Erkel vezetése alatt. A fővárosba érkezett összes dalárok részt vettek az énekben. Ezután Ábrányi Kornél mondott egy rövid alkalmi beszédet, mire Zimay „honfidal"-át énekelték a dalárok, s következett a szegek beverése. Az első szeget Jókainé asszony mint zászlóanya verte be; az irodalom nevében Jókai, a zenemüvészet nevében Erkel, a szinmüvészet nevében Szigligeti vertek be szegeket, s mindannyian, kivált azonban a zászlóanya és Jókai, lelkes éljenekbe részesültek. Verettek még be szegek Pest, Buda és Ó-Buda városok, az akadémia, szinház, muzeum stb. s minden dalár nevében is. Erre Jókainé asszony egy pompás szalagot kötött a zászlóra, s ezt a dalmüvészet dicsőitésére vonatkozó nehány szó kiséretében megkoszoruzta. Dörgő éljenek hangzottak fel, s végül a dalárok a „szózat"-ot énekelték, mire az ünnepélyességnek vége lett.

A dalárünnepély legérdekesebb mozzanatainak egyike a dalárverseny esti 8 órakor ment végbe a vigadó nagy termében. A dalversenyben részt vettek a debreczeni, komáromi, kecskeméti, esztergomi, békési, kassai, aradi, apathini, kolozsvári, sárospataki dalárdák, és az aradi felgymnasiumi dalkör. A versenyzők között különösen kitünt az esztergomi dalárda, mely felfogást s az előadás müvészetét illetőleg nagy bevégzettségről tanuskodott. Utána a kecskeméti, sárospataki dalárda második sorban szintén versenyeznek a pálmáért. Valamennyi előadás a közönség elismerésével találkozott. Versenydarab volt Erkel Sándor „Dalra magyar" czimü férfi négyese.

— Bécs, aug. 19. A mai „Wiener Abp." igy nyilatkozik: Az „Allg. Ztg."-nak azon közlése, mintha Francziaország Ausztriának — szövetségi jutalmul — Porosz-Sziléziát és Bajorországnak egy részét ajánlotta volna fel, ha Dél-Dalmátiát és Olasz-Tirolt átengedi Olaszországnak, — a mostanában oly szokásos koholmányok országába tartozik.

Egyuttal felhatalmazottnak nyilatkoztatja magát a nevezett lap arra, hogy a közléseket azon szövetségi ajánlatokról, melyeket gr. Beust Berlinben, Ausztria területi integritásának Oroszszággal szemben való biztositása végett tett volna, határozottan vissautasitsa.

— Bécs, aug. 19. A holnapi „Wiener Ztg" a kattarói kerületben volt felkelés elnyomásánál kifejtett loyalis és hazafias müködés alkalmábóli érdemrend-adományozások sorozatát közli. Ljubissa polgármester a III. oszt. vaskoronarendet kapta.

— Bécs, aug. 19. A dalmátiai tartomány-gyülés megnyitása, — tekintettel Rodich tábornoknak dalmátia helytartójává kineveztetésére, és a két párt vezetői között létesitendő egyetértésnek ezen kinevezéssel egybefüggésben lévő kezdeményezésére, — aug. 25-re halasztatott el.

— Bécs, aug. 19. Orloff a czár békeközvetitője megjelent a porosz király főhadiszállásán, de visszautasitó feleletet kapott, mert a jelen háborunak be kell végeztetni.

— Bécs, aug. 19. Itt biztos hirként állitják, hogy az összeköttetés Metz és Páris közt meg van szakitva.

— Berlin, aug. 19. Marsal Bazain hadteste Frigyes Károly herczeg által tökéletesen körül van keritve. A koronaherczeg Chalons felé siet.

— Páris, aug. 19. Lavalette és Benedetti rendelkezés alatti állapotba helyeztettek.

A Loogueville melletti ütközetről állitják, hogy az egész hadjárat legvéresebb ütközete volt. A veszteség csak az egyik részről 18,000 emberre megy, mi ha meggondoljuk azt, hogy 4 óráig tartott a csata, óriási veszteség.

A diadalt itt is kétségbe vonják. Porosz tudósitás szerint a poroszok egész a metzi erőditések kültereig jutottak.

A király meglátogatta a csatatért és mélyen megindult a véres csatatér látásán. A francziák ellenkezőleg a poroszok teljes megveretését és jelesen a Goltz dandárának megsemmisülését jelentik.

Közgazdászat.

(E.) Debreczen aug. 10. Piaczunkra a mai nap semmiféle életnemü czikk nem hozatott, egy szekér tengerit kivéve, a minek köble 6 ft. 80 kron kelt, szőlő, gyümölcs, dinnye, zöldség naponta több hozatik s ölcsó. A nyomtatókat az idő hátravetette, az eső tegnap d. u. óta megeredt, egész éjjel ömlött, ma is kevés szünettel déltájig esett. A tengeri gazdagon fog fizetni, uj gyenge tengeri már is nagy mennyiséggel árultatik, s igen szépek s olcsók, 5 — 6 cső 4 kr. Az idő őszies, a levegő friss.

Bécsi tőzsde, aug. 20. Cs. arany 5. 85 ezüst 122.—

Felelős szerk. s kiadótulajd. **Oláh Károly.**

Szerkesztőtárs: **Borostyáni Nándor.**

HIRDETÉSEK.

Bachmayer Leopold

A cs. k. sz. bécsi kereskedelmi bank képviselője, ajánlja magát bizományosképen,

gabonák, termékek, olajmagvak stb.

eladására és megvásárlására,

a legszolidabb szolgálat mellett.
Kivánatra előlegek is adatnak.

Az iroda Pesten

328. 1—5 **Béla-utcza 5. sz. a. van.**

Eladó szöllő.

A tóczós-kert elején igen szép, nemes gyümölcstákkal ellátott, körüllugasolt, jó pajtával, kuttal ellátott 5 kapa *szöllő eladó,*

mely nyári lakul is kényelmesen használható.

Értekezhetni iránta a tulajdonossal czeglédutczán 98. sz. a. 325. 2—3

Árverési hirdetmény.

Sz. kir. Debreczen város tanácsának 5066/1870. sz. végzése folytán közhirré tétetik, hogy a város tulajdonához tartozó ugynevezett: ***Bégány mészárszék, Pavillon, vagy epreskerti kaszárnyában levő bormérő. Savóskuti vendégfogadó. Nyulas csapszék, Csicsogó csapszék, Epreskerti csapszék,***— miután a közelebb megtartott árverés eredménye tanácsilag helyben nem hagyatott, 1871. január 1-től 1874. évi január 1-ig, azaz 3 évre **augusztus 29**-kén d. e. **9** órakor a városházi nagy tanácsteremben, a városi számvevő hivatalnál addig is megtekinthető árverési előleges feltételek mellett haszonbérbe fog adatni s ujból árvereltetni, amikorra a bérleni kivánók a kellő bánatpénzzel ellátva, ezennel illően meghivatnak.

327. 2—3 ***Poroszlay László,*** k. i. tanácsnok.

Dr. Szikszai Szabó József

orvos-sebész tudor, szülészmester, n. Szabolcsmegye t. főorvosa, m. kir. honvédezredorvos stb. lakását péterfia-utcza 811. sz. Tóth Antal ur házához tevén át, rendel naponta d. e. 8—9-ig, d. u. 3—5 óráig. 302. 5-6

Egy igen jó szerkezetü

füszeres bolti fölszerelvény

akár egészben, akár részletenkint eladó; — értekezhetni róla

id. Papp Györgynél

309. 3—3 czegléduteza 22. sz.

Hirdetmény.

A debreczeni m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a helybeli

dohány nagytözsde

ujbóli betöltése czéljából versenytárgyalás fog tartatni.

Ezen dohány tözsde, melylyel a bélyegek kicsinybeni eladása is egybekötve van, dohány szükségletét a helybeli dohányáruda raktárból veendi. — Hozzá 350 kis tözsde van utasitva.

Az emlitett dohány nagytözsde forgalma 1869. évben 132,849 frt 15 kr pénzösszegre rugott.

A bélyegbeli évi forgalom 754 ftot tett, melyből állandó 1½ %-tóli járván, a versenytárgyalás tárgyát csak a dohányáruk eladásából követelt tőzsdij képezi.

Ezen nagytözsért versenyzők tartoznak bánatpénz fejében a 4000 fttal meghatározott érinthetlen készlet 10%-ját, vagyis 400 frtot akár készpénzben, akár államkötvényekben, tözsde árfolyam szerinti értékben, valamely kincstári pénztárnál letenni, és az arról szóló nyugtát, vagy pedig magát a kivánt biztositékot, az alábbi minta szerint szerkeztett 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlathoz mellékelni.

Az ajánlatok, melyekhez pályázó — nagykoruságát, erkölcsiségét és vagyoni állását tanusitó bizonyitványok is csatolandók, — legfeljebb f. évi ***szept. 11***-ik napja d. u. ***6*** óráig, következő czimirattal:

„Ajánlat a debr. dohány nagytözsért, vételét illetőleg,"

az alólirt m. k. pénzügyigazgatóságnál benyujtandók, ahol is ***szept. 12***-kén d. e. ***10*** órakor, a pénzügyigazgatósági épület 13. sz. szobájába a beérkezett ajánlatok, nyilvánosan fognak fölbontatni, mely müveletnél bár kinek is jogába áll land megjelenhetni.

A közelebbi feltételek, valamint az üzlettel járó kötelezettségek, ugyszinte az üzlet bevételét tartalmazó jövedelmi kimutatás, a helybeli magy. kir. pénzügyigazgatóságnál megtekinthetők.

Ajánlati minta:

„Alólirt késznek nyilatkozom, a debreczeni dohány nagytözsdét a fenálló szabályrendeletek pontos megtartása mellett (— %-tóli tözsdij élvezet minden tözsdij nélkül évenkint fizetendő — frt haszonbér) mellett átvenni."

A hirdetésben kivánt okmányok ide mellékeltetnek.

Kelt Debreczenben, jul. 27. 1870. 298. 3—3

A m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

ANTALFFY LAJOS

órás Debreczenben.

(Boltja a városháza piaczi részén levő **„Törökhöz"** czimzett dohány-, szivar- s bélyeg-eladási helyiségével egybeköttetésben.)

Van szerencsém a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani a legdusabban felszerelt **óraraktáramat,** a lehető legolcsóbbra **leszállitott áron, egy évi irásbeli jótállás mellett.**

	frt.
Ezüst hengeróra 4 rubinkőre járó patent üveggel	8—10
Finomabb ar. szegélylyel ugró	11—12
Egész aranyozott compassal	12—13
Angol mintára lapos kristályüveggel	13—14
Gazdászati óra (remontoir)	15—16
Ezüst horgonyórák 15 rubin kőre, patent üveggel, ugrós	14—16
Finom angol mintára	15—18
Kettős fedéllel	15—18
Kettős fedéllel angol mintára	19—24
Remontoir	25—36
Horgonyórák, melyeket felhuzni soha sem kell	40—45
8 napos pendul-óra	19—23

Ezen például felhozott órák olcsóságához képesti jutányos árak mellett ajánlom arany uri és női óráimat, franczia 8—14 napig járó és ütő; márvány, alabástrom, bronzsvas öntvéytoku üvegborıték alatt levő asztali és függő aranykeretes óráimat, inga (pendul) órákban a legkisebbtől a legnagyobbig, tökéletesen kielégitő nagy választékban.

Schwarzwaldi fali óráim hihetetlen olcsó árért, kezdve 1 frt 50 krron szintén egy évi jótállás mellett.

Órákat cserébe elfogadok valódi értékökben, s mivel nálam határozott ár van, s ára minden jószágon rajta van, a csere a t. cz. közönség részéről igen könyü és biztos.

Vidékről i megrendelések a levél átvételétől számitva 5 nap mulva küldetnek szét, mivel elvem, csak is egész tökéletes kipróbált állapotban levő órákat adni ki üzletemből.

Uj torony-órák készitését vagy ócskák kijavitását gyorsan teljesitem. 4. 60—

Debreczen. 1870. Nyomatott a város könyvnyomdájában.

1870. II. évfolyam. 162. szám. Hétfő, augusztus 22.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt. Félévre 5 frt.
Három hóra 2 frt 50 kr.
Egyes szám 10 kr.
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz Vecsey-ház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.
Hirdetési dij:
5 hasábos petit sorért **5 kr.**

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen **hetenkint ötször**, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Nyilttéren megjelenő közlemény 5 hasábos sora **15 kr.**
Nagyobb terjedelmü, mint szinte több izbeli hirdetések alku szerint a *legolcsóbb árért.*
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön **30 kr.**
Előfizethetni helyben: *Telegdi K. Lajos* és *Csáthy Károly* könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

A ‚Debr.' eredeti magán táviratai:

— Páris, aug. 21. Trochu a Tempshez intézett iratában a személyi kormánynak mindenkorra, és minden alakban való leköszönését kivánja. E levelet nagyfontosságu politikai nyilatkozatnak tekintik, melyet a császár helyesel. A Palikao által a 18-iki ütközetről adott felvilágositások megnyugtatólag hatnak. Átalános a hiedelem, hogy Mac Mahon már segélyére sietett Bazainnek. A hangulat Párisban igen nyomott. A császár az államügyekben már nem is vétetik figyelembe Compiègneben, és Tuilleriákban előkészületek tétetnek a sebesült tisztek elfogadására.

— Berlin, aug. 21. (Hivatalos.) A 18-iki csata neve a gorcei csata. A francziák támadtak, de a porosz lovasság szétugrasztotta az ellenség hadoszlopait, s két zászlóaljat megsemmisitett. A 14-ki 16-ki, 18-ki csaták összes vesztesége a porosz részről 40,000 ember.

— Ponta Mousson, aug. 22. Tegnap 2000 franczia fogolyból álló szállitmány érkezett ide, s ma 90 tiszt, ezek közt Plombien tábornok. A francziák összes vesztesége aug. 14, 16 és 18-án nincs **50,000**-en alul.

— Páris, aug. 22. A „J. O." mondja: Miután a távirdai összeköttetés megszakitása miatt még semmi hir nem érkezett a rajnai hadseregtől, igy azt kell gondolni, hogy Bazain terve még nem sikerült. A katonák hősies magaviselete, daczára a számban igen tulnyomó ellenségnek, a további hadmüveletek sikerét engedi reméleni.

Debreczen, aug. 22. 1870.

=) Pár hét óta a franczia-porosz háboru kérdése minden más egyéb kérdést leszoritott a térről. Lázas nyugtalansággal várta Európa a bekövetkezendő duló harczok eredményét, s e lázas nyugtalanság közepette, az ágyudörej csaknem teljesen elnémitotta a különben oly buzgalmas európai diplomatákat, s ha nem némitotta is el egészen, annyi bizonyos, hogy ezek, még ha felemelék is közben járólag szavukat, mindaddig, mig az ágyuk dörgése egyre tartott, csak kiáltó szót szólottak a pusztában.

Mióta azonban a harcz kimenetele már majd nem világosan áll Európa előtt, mióta azon szerencse, mely a franczia fegyvereknek annyi éven át kedvezett, hütlen lett a nagy nemzet fiaihoz, s a német tudományos hadviselés, fényes győzelmeket arat a szép reményekkel táborba szállott franczia hadsereg felett: azóta a toll, az egyezkedés emberei, a diplomaták is ujra kezdenek mozogni, s jelét adják annak, hogy élnek, hogy csupán a szemlélő' játszák egy ideig, hogy megtudják, a serpenyő melyik felét lehet majd könnyebben fölbillenteni. — A diplomaták tehát ujra mozognak, s nem lesz érdektelen talán, ha a sok háborus hir közt rövid sorokban előadjuk azon helyzetet, melyben jelenleg a diplomatia Európát a háboruzajnak egy percznyi csillapulása alatt találta.

Az olasz külügyminister az aug. 19-ki kamaraülésben fölvilágositásokat nyujtott a semleges hatalmak alkudozásai felől. Constatálta azt, hogy Olaszország és Anglia közt irásbeli egyezmény jött létre, mely azon kölcsönös kötelezettséget állapitja meg, mely szerint ezen országok egyikének sem szabad a nyilatkozatok előleges kicserélése nélkül kilépni a semlegességből. Oroszország is belépett a semlegességi szövetségbe, Ausztria hasonlóan, és minden semleges hatalom fölhivatott a csatlakozásra. Az alkudozások czélja az olasz minister szavai szerint a háboru megröviditése, s az európai egyensuly fentartása.

Amidőn Visconti-Venosta e szavakat mondá, hatalmasan rácsörtetett kardjára, mint a boldogtalan emlékezetü ötvenes évek alatt a budai várban egy hatalmas osztrák főherczeg, — s azon megjegyzést tette még, hogy Olaszország eléggé föl van fegyverkezve arra nézve, hogy rendszabályainak nyomatékot tudjon biztositani. Az eshetőleges közvetitési javaslatokról azonban mitsem szólott a külügyminister.

Hogy Visconti-Venosta ez állitásai az igazsággal egyeznek-e, az kissé kétséges előttünk. Nevetségesnek tünik föl ugyanis, hogy azon kormány, mely Napoleon iránt a háboru kitörésekor a legnagyobb szolgálati készséget mutatta, most azt akarja elhitetni a világgal, hogy a háboru megröviditése végett és azért, hogy az európai egyensulyt fentartsa, fegyverkezett föl. Csoda, hogy az olasz nép már rég el nem hajtotta az álnok ministert, e Visconti-Venostát, kinek az 1864-ki szeptemberi gyalázatos conventio is létrejövetelét köszönheti.

Mig a semleges hatalmak egymás közt és a hadviselő felekkel a béke helyreállitása felett — ezuttal ugyan még eredménytelenül alkudoznak, Berlinben és Párisban a harcztérről jövő hireket lesi a nép, s amint azok kedvezők vagy kedvezőtlenek, aszerint ujong és szomorkodik.

Párisba 18- és 19-ke közt éjjel, Metzből győzelmi hirek érkeztek, mire általános diadaltüntetések és a házak fölzászlózása vették kezdetöket. Pedig azon nap estéjén, melyen a győzelem hire Párisba eljutott, Bazain már meg volt törve — s teljesen el volt vágva Páristól és Chalonstól. Sokan nem birnak a franczia és porosz egymással ellenkező telegrammokból a 18-ki csatára nézve kiigazodni. Erre csak azon megjegyzésünk van, hogy habár a poroszok azt, mi rájok nézve kedvezőtlen, néha elhallgatják is, de távirataik győzelmeiket illetőleg még eddig lényegben igazaknak bizonyultak be, mig a franczia hadi tudósitások sok valótlanságot állitottak. A diadalmas tüntetések tehát nem tartottak soká Párisban, s a legrettenetesebb rémületnek adtak helyet Valóban megfoghatatlannak tünik föl azon esztelenség, melylyel a párisi népet a Palikao-ministerium az ily hamis győzelmi hirekkel, melyeket a legszörgyübb csalódások nyomban követik, lelkesiteni akarja. Párisban e hó 16-án sokan sejtették a bekövetkezendő catastrophát. Csak a Liberté nem sejtett semmit, mert szerinte a francziák egy hét óta dicsően viselték magokat.

Igen eredeti ötletei vannak néha a franczia lapoknak. A Liberté egy czikkben constatálja azt, hogy Francziaország sem Olaszországtól, sem Ausztriától nem várhat tetemesebb segélyt, s czikkét olyan formán végezi, mint a mesebeli róka; nevezetesen azon hatalmas fölkiáltással zárja be: „Nekünk nem kellenek szövetségesek!" „Minek nekünk a szövetség?" kiáltja, „Poroszország harczol ellenünk, hogy egy-két tartományunkat magához ragadjon. Nekünk magunknak kell védelmezni magunkat, nekünk magunknak kell a párbajt kiküzdeni! A mi kötelességünk megmondani Poroszországnak: Ti Elzászt és Lothringent akarjátok, mi, mi pedig a Rajnát veszszük el tőletek, mert azt hiszszük, hogy a mi 1801-ben a miénk volt, az most is jogos sajátunk."

Szegény Liberté, mily keserüen eshetik most neki a kijózanulás, melyet a 16. 18-iki teljes vereségek idéztek elő.

A császárságnak Francziaországban, a roppant kudarczok után vége van, s a catastropha, mely Napoleont a trónról letaszitja s elüzendi, csak időkérdése már.

És ha Napoleon elbukik — quid tunc? Akkor egészen más alakot nyernek a hadakozó felek egymáshozi és egész Európáhozi viszonyai.

Akkor egész Európa, — mely most a franczia seregeknek leveretésében Napoleon leveretését látja, s örömmel üdvözli a poroszok győzelmeit, akkor ha Francziaországban ismét a szabad népuralom zászlója lengedez, s örömmel sietend a harcztérre a franczia nemzet minden fegyverfoghatója, akkor mondjuk egész Európa örömujongással fogja hirét venni a franczia győzelmeknek, melyek a német hadseregeket saját területükre üzendik vissza.

Adja az ég, hogy a harcz ne maradjon sokáig két uralomra vágyó dynastia harcza, hanem Napoleon buktával a franczia lelkesedés mutassa meg azt, hogy a vallott vereségek oka nem a nagy nemzet fiainak elkorcsosodásában, hanem annak tudatában rejlett, hogy e harcz most még nem a népek harcza, hanem két uralkodóház magán érdekei által boritotta el vérrel Francziaország virányos téreit.

** A sz. Istvánnapi nagy nemzeti ünnepélyt, melyre pedig a kéjvonatok a vidékről is igen nagyszámu vendéget szállitottak föl a fővárosba, elmosta az eső. A folyton szakadó eső miatt a körmenetet, mely az egész ünnepély fénypontját képezi, nem lehete megtartani s igy az országos ünnep a várpalota kápolnájában tartott mise és szentbeszéddel véget ért. A nagy misét Szabó József esztergomi kanonok és felszentelt püspök mondotta fényes segédlettel, az alkalmi szent beszédet pedig Bacsák Imre vörösvári plébános tartotta. A kormányt Bedekovics Kálmán minister képviselte; a ministeriumok főbb tisztviselőiből ott láttuk Ghyczy Emil ezredes és Szende Béla honvédelmi ministeriumi osztályfőnököket, Joannovics György államtitkárt a közoktatási, Fluck osztályfőnököt a pénzügyi ministeriumtól. Ott voltak a magyar királyi egyetem oszloposai, a rector, prorector, dekánok és prodekánok, a magyar királyi curia képviselői. Pestmegye, Buda és Pest városok hatóságainak képviselői; Károlyi György gróf koronaőr és több más főur; a katonaság részéről Gablenz b. főhadparancsnok és lovastábornok számos törzs- és főtiszttel, a honvédtisztikar is több törzstiszt és jelentékeny számu főtisztek által volt képviselve. A tiszteletőrséget az Alemann b. nevét viselő gyalogezred egy zászlóalja képezé, mely egyszersmind a tiszteletlövéseket is teljesité, mig ugyanazon ezred zenekara játszott. Közönség a szakadó eső miatt igen csekély számmal volt jelen s a hivatalból jelen voltak is oly kevesen voltak, hogy a palota előtt felállitott 30 bérkocsi könnyen elszállitá őket.

* **Pályázat**. Az Ér-Diószegen f. évi okt. hóban megnyitandó vinczelléri képezdébe az első évi tanfolyamra 12, a képezdében benlakó és állami költségen élelmezett növendék vétetik föl;

A növendékek az elméleti oktatáson kivül gyakorlatban is fognak részesittetni, melynek eszközeiül nagyméltóságu gróf Zichy Ferencz urnak ér-diószegi nagyterjedelü, kitünőleg mivelt s rajnavidéki vinczellérekkel ellátott szőllei s a kereskedelem érdekeinek is megfelelően berendezett pinczéi fognak szolgálni.

A felvételi feltételek következők:
1. Legalább 16 éves életkor.
2. Egészséges munkaképes testalkat.
3. Jó sikerrel végzett elemi iskolai osztályzat.
4. Némi jártasság a szőllőmunkákban.
5. Jó erkölcsi magaviselet.

A képezdében lakó és élelmezett növendékeken felül a körülmények szerint mérsékelt számban a képezdén kivül lakó tanulók is vétetnek fel, ha fent elősorolt képesitéssel birnak.

A kellőleg fölszerelt felvételi kérvények f. évi szeptember 10-dik napjáig az ér-diószegi vinczellérképezde tanárához dr. Miskolczi Mihályhoz Ér-Diószegen nyujtandók be.

Pesten, 1870, aug. 14.

A földmivelés, ipar és kereskedelemügyi m. k. ministeriumtól.

A bukaresti magyar-osztrák főconsul, b. Pottenburg határozottan dementirozza az ottani lapokban foglalt azon hireket, melyek az erdélyi határszélen csapat-öszpontositásokról szárnyalnak. Az erdélyi fürdőkben időző romaniai lakos — jegyzi meg a „Kronst. Ztg" — saját tapasztalata folytán biztosithatja bukaresti polgártársait arról, hogy e csapatösszevonásoknak a határszélen hirepora sincs, mert a 450 honvéden kivül, kik 21 napi fegyvergyakorlatra behivattak, itt csak a rendes helyörség tartózkodik.

Franczia-porosz háboru.

Brüssel, aug. 20. Anglia a porosz király főhadiszállásában ujból békitési kisérleteket tett. Bismarck azt válaszolá, hogy a háborut folytatni kell, mig a béke biztositására szükséges biztositékok meg nem szereztettek.

Berlin, aug. 19. Rastattból jelentékeny ostromlási tüzértelep szállittatott át; Strassburg granátokkal lövetik; a francziák viszonozzák a tüzelést. Máig 7 halott. Beyer tábornok vezeti az ostromot.

Flórencz, aug. 19. A kamara mai ülésében a külügyminister egy interpellatióra felelve, védelmezi a szept. egyezményt, ezt mondván: A kormány olyan politika megalapitását látja az egyezményben, a mely a római kérdésnek a rómaiak és egyháziak jogainak alapján szerencsés megoldását eszközli az egyház függetlenségével. A minister megczáfolja Poroszország állitólagos ellenséges nyilatkozatait, Olaszország érdekeit és kivánatait illetőleg, ezt mondván: Poroszország folyvást távol tartja magát a római kérdéstől. — Ferrari kérdésére kijelenti Visconti Venosta: Olaszország elfogadta a semlegességet, s a háborut localisálni törekszik Olaszország fentartotta magának cselekvési szabadságát, a midőn hatályos elővigyázati intézkedések által biztositotta magát. A háboru megröviditése s a sulyegyen megőrzése végett a semleges hatalmakkal egyetértésre törekszünk. Az Austriával folytatott eszmecsere a kölcsönös semlegesség constatálására vezetett és egy Angolországgal kötött irásbeli szerződés azon kölcsönös kötelezettséget tartalmazza, mely szerint előleges nyilatkozatok kicserélése nélkül nem lépnek ki semlegességökből. A semleges hatalmak felszólittattak, hogy ezen egyezményhez hozzájáruljanak és Oroszország már késznek is nyilatkozott azt elfogadni. — A kormány a közbenjárást illetőleg nagy tartózkodással kénytelen eljárni és a közbenjárás a fentemlitett egyezmény által tetemesen könnyebbittetik.

Bécs, aug. 20. A porosz győzelmek a börzén nagy örömet támasztottak. A börzén hausse. A békét várják. Austria közeledése Oroszországhoz eddig csak a semlegességi nyilatkozatok kicserélésére szoritkozott. Egyéb hirek valótlanok.

Páris, aug. 19. A dictatura kinevezése legközelebb váratik. A veszteség felülhaladja az 50,000-et.

Berlin, aug. 19. A győzelmi távirat a szinházban felolvastatott. Roppant öröm. A közönség hymnusokat énekel.

A magyar-osztrák szövetség uj képe.

Hogy Ausztria az eddig népei és a külállamok iránt folytatott politikáján a legujabb időben sokat igazitott, hogy nevezetesen a nemzetiségekkel a kibékülést megkezdé: az kétségbe vonhatlan; de viszont az is bizonyosnak látszik, miszerint a most Európát foglalkodtató viszonyok a már megkezdett, de több oldalról sikertelen kibékülést bevégezni, majd az alkotmányos szabadságot megerősiteni sürgetik.

Az orosz izgatások és törekvések ugyancsak egyfelől világositák meg az utat, melyen az osztrák-magyar birodalom ellensulyozólag hathat; mig az ujabban fejét fölemelő porosz — határt nem ismerő — hóditási törekvések fölmutatták a másik oldalt is, és meggyőzték arról Ausztriát, hogy ha eddig üdvének hitte a germanismust minden áron gyámolitani, ezután ismerje létele föntartására mulhatlanul szükséges eszköznek a nemzetiségek egyéniségét teljes erejével kifejteni.

A poroszok nyiltan bevallott törekvése, országuk határát addig kiterjeszteni, a meddig a német nyelvet beszélik. Első sorban tehát Ausztria szolgál vágyakozásuk tárgyául, s talán hazánkat is boldogithatnák (?) eshetőleg álszabadságukkal.

Ha Ausztria meg nem tagadja a cseh koronának alkotmányos szabadságát, kielégiti az Alpokon tuli részen lakó vendek és olaszok kivánságait: már akkor megkevesbitette a vágytárgyat és segitette oszlatni a porosz ábrándokat. Mindenki átláthatja, hogy a porosz izgatások és eshetőleg megtámadások épen a kielégitett népeken fognak megtörni.

Ismét ha a magyar korona integritásának megtartásáért a Határőrvidék és Dalmatia mielőbb visszakapcsoltatik Horvátországhoz, igy annak nemzeti kormány alá jutása eszközölve lesz: tisztán látható, hogy a trón Magyarországban fogja feltalálni legerősebb támaszát. Galiczia alkotmánya a lengyeleket sorakoztatná a haza és a fejedelem hü oltalmazójaiul.

Azonban, ha Ausztria teljesen kiegyezni akar Csehországgal és Galicziával, ugy ez legczélszerübben az által érhető el, ha a cseh korona (Cseh-, Morvaország, Silézia) és Galiczia egyesülten mint 3-dik állam lépnek a magyar és osztrák szövetségbe; minthogy ezen két országtest sokkal nagyobb, hogysem Ausztriának alországa tartományaként szerepelhessen.

A három állam szövetségében bizonyára Magyarországot illetné a vezérhely, a mi nem zárja ki a másik két állam érdekeinek előmozditását. Közös csak azon ügy lehet, mely az összes

TÁRCZA.

A Tuilleriák legujabb titkai.

Regényes történet.

Két kötetben irta **Chatterton William.**

(Folytatás.)

Ettől fogva Mr. Masonnak mindennapos vendége volt. Ez reá nézve kényelmes helyiség volt, először mert itt nem ismerék, s azután sokkal jutányosabban étkezhetett, mint más előkelő vendéglőben, s néha adós is maradhatott, mert Mr. Masonnál határtalan hitele volt; végre a vendéglőt sok elkésett nő láttogatta, kik az éjet gyakran itt töltötték, s a herczeg igen jól mulatott velök. Lélektani tanulmányokat tett itt, s egy oly férfiunak, ki magát uralkodóvá akarja képezni a társadalom minden osztályát ismerni kell. Igy Olaszországban a carbonárik közé elegyedett, később a szép Károlylyal, Crouy Chanellel, nehány angollal a Traveller clubban azután a lengyel Michalszkyval, s végre a chartistákkal és a kéjhölgyekkel lépett szövetségre. Ezerkétszász év előtt Harun al Raschid is igy sétált az utczákon álöltözetben, s 5-dik Henrik angol király is ugy élte át korhely pajtásának fiatalságát, s második József császár incognitó, Bécs minden buvóhelyeit meglátogatta, s a történet meg IV. Györgyöt emliti, mint herczegi kormányzót, ki épen ugy cselekedett, mint a már emlitett koronás fők. Lajos herczeget talán még inkább lehet menteni, mint más fejedelmet, ha ő kalandorokra indult. Megszabadulása után Hámból a franczia trónra jutássa esélyei oly mélyen sülyedtek, hogy ő egy közönséges magán emberré lett, minden kilátás és remény nélkül, s mint ilyennek meg volt neki engedve oda menni, a hova tetszett. E részleteket életéből nem mint árnyékfoltok emlitettük, hanem mint őt jellemző adatokat, hogy ő igyekezett magát mindenütt népszerüvé tenni s a szabadság apostolának hirdetni.

Öt hónapig maradt Mr. Mason mindennapos vendégje, s csupán utolsó vacsorájának árát 5 shillinget feledett kifizetni.

XXIV.

A herczeg mint rendőr.

A mult fejezetben Lajos herczeget ugy mutattuk be mint minden erélyt nélkülöző egyént, s valóban az is volt ő a februáriusi forradalom kitöréseig.

A ki Franczia országot még oly kevéssé ismeri is fogja tudni, hogy ott a három főpárt, a polgárság a St. Garmain nemessége és a köztársaságiak folytonos harczban állanak egymással. E három elemet ugy lehet tekinteni, mint a Linduk Trimurtiját, a nemesség volt a teremtő erő, Brahma, a köztársaságiak a romboló Schiwán, s a polgárok a fentartó Wisnou. Majd az egyik majd a másik elv győz. A papság és vidékiek csak egyik vagy másik párt szövetségesei. De volt még egy párt, a mely a forradalom egyermeke volt, s aztán hatalmába keritette az uralkodást, s egy ujonnan teremtett rendszert alakitott, sok rendszer vegyülékét. Ez a napoleondiák pártja, ez minden pártot látszott tartani, pedig csak magáról gondoskodott. Talán ez volt az oka annak hogy a mi hősünk is a carbonariakkal: herczegkkel chartistákkal és aristokratákkal is szövetkezet.

A februári forradalom kitörése előtt már nem is igen állott a napoleon párt embereivel levelezésben. Londonban csupán angolokkal. lengyelekkél és olaszokkal érintkezett. A mint aztán Lajos Fülöp családostól együtt elkergettetett, s a köztársaságpártiak azt hitték, hogy nagy győzelmet ünnepelnek, Lamartine fellépett, s beszédéből kitünt, hogy ez uj köztársaság egy gyenge életképtelen gyermek, melyet későbben a polgárság, a papság és a hadsereg ruháival kellett betakarni, hogy végre ismét mint monarchia jelenjen meg.

A Bourbonok mindkét ága tulélte magát Franczia országban, talán idegen szuronyok később vissza hozták volna őket, ha Francziaország az 1848-iki általános európai forradalomba beavatkozott volna, vagy a foradalom mindenütt győzelemre jutott volna. Mindenesetre merész játék lett volna, igy gondolták legalább Lamartine és Cavaignc, a forradalmot külföldre is kijátszani. Az ideiglen kormány nyilatkozata ugyanazon mértékben megnyugtatta Európa monarchiáit, mint az a democratikus elemeket lehangolta, s mégis voltak bátor emberek, kik nem akarták a küzdtért egy kardcsapás nélkül elhagyni, s a democratia elvének mindenütt érvényt szerezni. Igy huzódtak az események másfél évig s a rectio határozott győzelmével végződtek.

London olvasó szobáinak nem volt oly szorgalmas vendége, mint Lajos herczeg. Belátta azt a herczeg, hogy a tulajdonképeni forradalom Lamartinnek a tricolor iránti haranguirozásával elpárolgott Francziaországban, látta azt, hogy minek kell bekövetkezni: egy ideiglenes polgári kormánynak, aztán népfölkelések szinrehozatalának, melynek elnyomása a polgárság megnyugtatására csak katonai dictatura által lesz lehetséges s végre az alkotmányos és köztársasági párt megnyugtatására elnökválasztásnak, s egy alakitó gyülésnek is fel kellett vétetnie a programba. Hogy mindezen keresztül menjenek, arra a párisiaknak legalább nyolcz, tiz hónap kellett. Most azon kérdés merült fel előtte, ha nem jöhetne é ismét szóba, s nem juthatna e hatalomra. Az első amit tett az volt, hogy folyamodást intézett az ideiglenes kormányhoz; melyben a Francziaországba visszatérésért esdekelt. Ez által a kormány tagjait nem csekély zavarba hozta. Vajon ezen ember lehetendett-é a szabadság ügyére nézve veszedelmessé, mint nagybátyja volt. Vagy volt tán a napoleoniták között egy oly párt mely őt csak neve végett akarta volna az állam fejévé tenni. Mi volt Napoleon Lajos tulajdonképen, vörös forradalmár vagy absolutista? Jelleme kezeskedett-e Francziaországnak az ohajtott béke felől, vagy ha a külfölddel háboru tört volna ki, alkalmas lett volna-é a fővezérségre? Mindezek megfontolást igénylő kérdések voltak. Leginkább nem bizott benne a clerus és a polgárság, mig a republikánusok nagy része, s e napoleonisták mellette kezdtek nyilatkozni. A polgárság iránt barátságos ideiglenes kormány megnyugtatására nem volt elég, szép phrásisokat dobálni világba, mint a minők hosszu fogsága alatt irt müvében voltak, tettek kellettek annak bebizonyitására, hogy Lewy a rend és nyugalom embere s hogy azt be bizonyitsa, a legelső alkalmat fel kellett használnia.

És ezen alkalom nem váratott sokáig magára.

Az angol chartistákra nézve a februáriusi forradalom kissé korán köszöntött be, nem volt elég idejök arra, hogy Angolországban ehhez hasonlót készitenek előre, s a mi itten mindent törvényes uton készitenek meg, mielőtt a legszélsőbb eszközökhöz folyamodnának, a Charisták vezetői elhatározták, hogy egy monste kérvényt nyujtanak be a parlamenthez. Anglia minden nagyobb gyárvárosából Luverpool, Monchester Birminghamból ezer meg ezer munkás özönlött a főváros felé, minden város negyedben meetingeket tartottak, s a chartisták egy nagy menetben akartak a Westminster-Hallba vonulni, hogy e kérvényt benyujtsák, s annak tekintélyt parancsoló számuk által érvényt szerzzenek.

Az egész világ tudja, mily gyenge a londoni helyörség; legfeljebb két ezer emberből áll az, sőt ha London környékéről minden katonaság behivatnék is, alig tudna a kormány 10000 embert összehivni. A katonaságon kivül azonban 6000 rendőrkatona van, a kiknek fegyverzete csupán egy rövid botból áll. Hogy ezen rendelkezés alatt álló erők a több mint százezer főre menő proletár sereggel nem boldogulhatott volna, azt a kormány igen jól tudta. Az volt tehát a feladat, hogy a köznép fenyegető hatalmával épen oly számos, rendszerető vagyonos férfiakból álló csapatot állitanak szembe, egy szóval, hogy önkéntes constabler csapatokat rögtönözzenek.

E rendszabály keresztülvitetett; s a házi urak, kereskedők, parlamenti tagok, egy szóval mindazok, kik nem óhajtották, hogy Londonban is a guillotine szerepeljen, beiratták magokat ezen önkéntes csapatba, s ezek mindenike egy igazoló jegyet, s a királynő nevével ellátott korbácsot kapott. Ezen csapat majd nem százer főre ment, s nappali és éjjeli szolgálatot teljesitett; bár igen kevesen öltötték fel a rendőri ruhát.

A beiratás és alkalmazás a békebiráknál a rendőrségi irodákban történt,

Az önkéntes rendőrök közt volt Napoleon Lajos is. A allarlborougi rendőrségi irodában jelenté magát Bingham béke biró előtt:

— Hogy hivják önt? kérdé Binghan.
— Bonaparte Napoleon Lajos.
— Kora?
— 40 év.
— Vallása?
— Római catholicus.
— Foglalkozása?
— Magánzó.

Egy hang a tömegből kiált: — Nem igaz, hiszen azon ur herczeg.

— Ez czim, de nem foglalkozás, jegyzé meg Bingham nevetve, s letétette a herczeggel a rendőri esküt, s át adta neki a korbácsot és igazolási jegyet.

(Folyt. köv.)